

Πως οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συνδράμουν στην προστασία των παιδιών από περιβαλλοντικούς κινδύνους

Δρ. Ανδρομάχη Κατσονούρη - Σαζεΐδη

Γενικό Χημείο του Κράτους

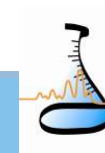
&

Εθνική Επιτροπή «Περιβάλλον και Υγεία του Παιδιού»

Α. Κατσονούρη
10/2008

Πως οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συνδράμουν στην προστασία των παιδιών από περιβαλλοντικούς κινδύνους

ΓΕΝΙΚΟ ΧΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

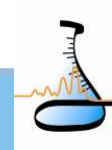
Δομή παρουσίασης

1. Εθνικό Σχέδιο Δράσης
2. Περιβάλλον και Υγεία στο Σχολείο
3. Πρακτικές Οδηγίες για Προστασία των Παιδιών

Α. Κατσονούρη
10/2008

Πως οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συνδράμουν στην
προστασία των παιδιών από περιβαλλοντικούς κινδύνους

ΓΕΝΙΚΟ ΧΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

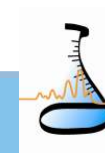
Πως μπορούμε να προστατεύσουμε τα παιδιά;

1. Κατανόηση των κινδύνων
2. Πηγές περιβαλλοντικών κινδύνων
3. Τρόποι Προστασίας
4. Εκπαίδευση παιδιών

Α. Κατσονούρη
10/2008

Πως οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συνδράμουν στην
προστασία των παιδιών από περιβαλλοντικούς κινδύνους

ΓΕΝΙΚΟ ΧΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

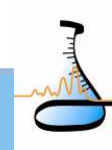

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης «Περιβάλλον και Υγεία του Παιδιού, CΥ-CEHAP, 2007-2010»

Τι κάνουμε και τι πρέπει και μπορούμε να κάνουμε για να προστατεύσουμε τα παιδιά μας από τις επιπτώσεις του περιβάλλοντος στην υγεία τους;

Α. Κατσοπούρη
10/2008

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης «Περιβάλλον και Υγεία του Παιδιού CY-CEHAP, 2007-2010»

Το όραμα μας

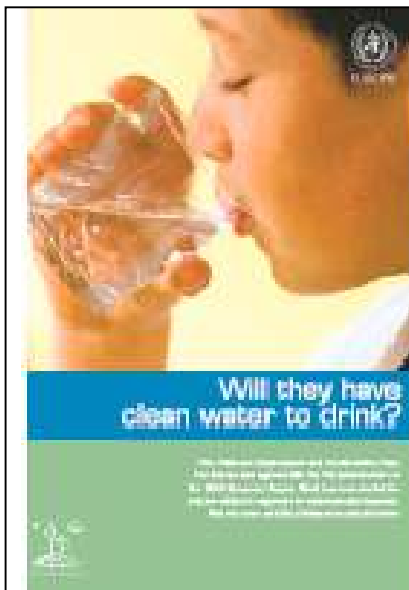
Τα παιδιά στην Κύπρο,
από το στάδιο της σύλληψης μέχρι την ενηλικίωση τους
να απολαμβάνουν ένα υγιές περιβάλλον με την ελάχιστη
δυνατή έκθεση τους σε περιβαλλοντικούς κινδύνους,
έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ομαλή σωματική,
πνευματική και ψυχική ανάπτυξη τους
και να δημιουργούνται οι προϋποθέσεις υγιούς
μελλοντικής ζωής.

Α. Κατσοπούρη
10/2008

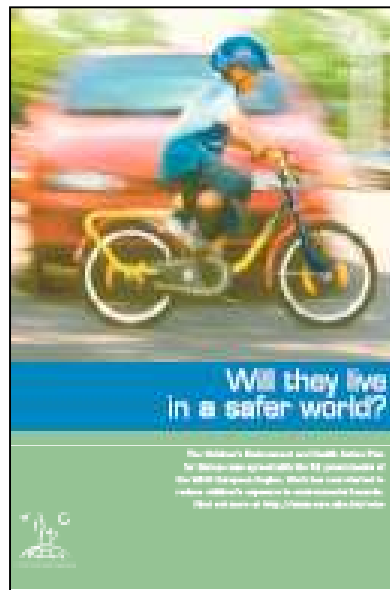

«Children Environment and Health Action Plan for Europe» World Health Organization (WHO) CEHAPE

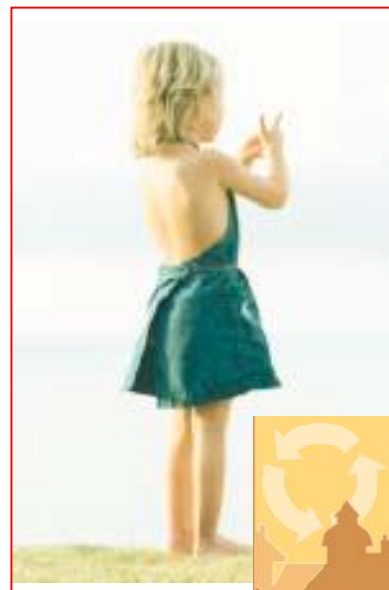
«Children Environment and Health Action Plan for Europe» Παιδιά και Οριστικό Στόχο

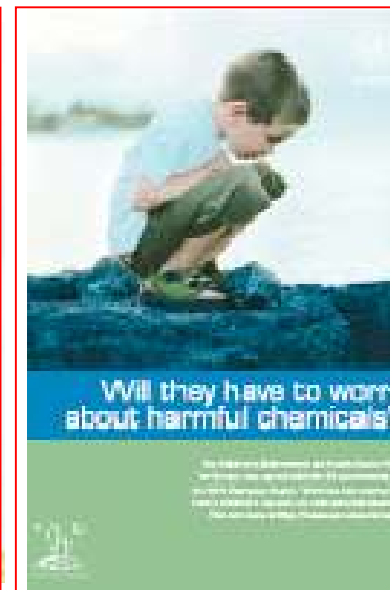
**Μείωση
επιπτώσεων από
μη ασφαλές νερό**

**Μείωση
τραυματισμών /
θανάτων από
ατυχήματα**

**Μείωση
επιπτώσεων της
ρύπανσης του
αέρα σε
εσωτερικούς και
εξωτερικούς
χώρους**

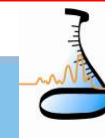

**Μείωση
επιπτώσεων
χημικών ουσιών
& άλλων
περιβαλλοντικών
κινδύνων**

Α. Κατσονούρη
10/2008

Πως οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συνδράμουν στην
προστασία των παιδιών από περιβαλλοντικούς κινδύνους

ΓΕΝΙΚΟ ΧΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

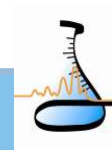
Η Ευρωπαϊκή Πολιτική για το «Περιβάλλον και την Υγεία του Παιδιού»

- Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Υγεία και το Περιβάλλον, COM 338 (2003)
- SCALE Initiative on Children
- Σχέδιο Δράσης της Ε.Ε. για το «Περιβάλλον και την Υγεία», COM149 (2004)

Α. Κατσονούρη
10/2008

Πως οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συνδράμουν στην προστασία των παιδιών από περιβαλλοντικούς κινδύνους

ΓΕΝΙΚΟ ΧΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

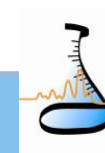

Άξονες του Σχεδίου Δράσης της Ε.Ε. για το «Περιβάλλον και την Υγεία»,

1. Ανάπτυξη ολοκληρωμένων προγραμμάτων «Περιβάλλοντος και Υγείας»
2. Κάλυψη κενών στην γνώση μέσω έρευνας
3. Ανταπόκριση στις ανάγκες διαμόρφωσης / αναθεώρησης πολιτικών και βελτίωση επικοινωνίας.
 - *Εναισθητοποίηση*
 - *Ενημέρωση για τους κινδύνους*
 - *Εκπαίδευση*

Ενσωματώνει την «Αρχή της Προφύλαξης»

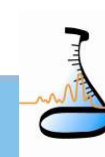

Αρχή της προφύλαξης - Precautionary Principle COM 2000 (1)

Σε περιπτώσεις
καλά τεκμηριωμένων και σοβαρών κινδύνων,
για τους οποίους
τα επιστημονικά δεδομένα **δεν** επιτρέπουν πλήρη αξιολόγηση
του κινδύνου,
επιτρέπεται η λήψη μέτρων όταν κρίνεται ότι
υπάρχει ανάγκη **επείγουσας παρέμβασης.**

*Δεν πρέπει τα παιδιά μας να γίνουν τα πειραματόζωα που θα
δώσουν τις «αποδείξεις» για τις επιπτώσεις της ρύπανσης στην
υγεία τους.*

Α. Κατσοπούρη
10/2008

Προτεραιότητες Εθνικού Σχεδίου Δράσης

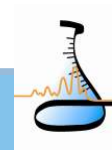
Α) ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑΣ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΑΠΟΦΕΥΧΘΟΥΝ:

1. Άσθμα
2. Καρκίνος
3. Συγγενείς Ανωμαλίες

Α. Κατσονούρη
10/2008

Πως οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συνδράμουν στην προστασία των παιδιών από περιβαλλοντικούς κινδύνους

ΓΕΝΙΚΟ ΧΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

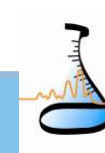
10

Προτεραιότητες Εθνικού Σχεδίου Δράσης

Β) ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ:

1. Αέρας Εσωτερικού Χώρου σε Σχολεία / Νηπιαγωγεία, Σπίτια, Γυμναστήρια
 - Έκθεση στο παθητικό κάπνισμα
 - Εκπομπές τοξικών χημικών ουσιών από οικοδομικά κ.α. υλικά
 - Έκθεση σε τοξικές χημικές ουσίες από προϊόντα καθημερινής χρήσης
2. Αέρας Εξωτερικού Χώρου
3. Φυτοφάρμακα
4. Ηλεκτρομαγνητική Ακτινοβολία / Θόρυβος

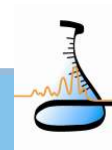

Προτεραιότητες Εθνικού Σχεδίου Δράσης

Γ) ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ:

1. Ανθρώπινη Βιοπαρακολούθηση
2. Έρευνες σε άλλους τομείς αιχμής
3. Ευαισθητοποίηση σε πολιτικό και πολιτειακό επίπεδο
4. Ενίσχυση τεχνικής υποδομής και τεχνογνωσίας για διάγνωση / θεραπεία νοσημάτων περιβαλλοντικής αιτιολογίας
5. Ενημέρωση για κινδύνους / Εκπαίδευση

Ενσωμάτωση πρακτικών πρόληψης και προφύλαξης στην καθημερινή ζωή με έμφαση στους γιατρούς, γονείς εκπαιδευτικούς και τα ίδια τα παιδιά

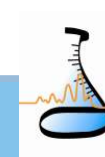

Η Εμπλοκή του Υπουργείου Παιδείας στην Υλοποίηση του CY-CEHAP

A) Μείωση της έκθεσης των παιδιών σε ρυπασμένο αέρα

1. Πιλοτικές μελέτες για καταγραφή σχολείων που βρίσκονται σε περιοχές με μεγάλη τροχαία κίνηση ή που βρίσκονται κοντά σε βιομηχανικές / βιοτεχνικές / γεωργικές δραστηριότητες
2. Κινητοποίηση εμπλεκόμενων φορέων για επίλυση ή μείωση των προβλημάτων
3. Ευαισθητοποίηση για τα αίτια της ρύπανσης του αέρα εσωτερικού χώρου και τους συνεπαγόμενους κινδύνους για το έμβρυο και το παιδί.
4. Βελτίωση του αέρα σε σπίτια, σχολεία, γυμναστήρια κ.α. δημόσιους χώρους
 - Πιλοτικές έρευνες για χρήση χημικών ουσιών που επηρεάζουν την ποιότητα του αέρα
 - Διερεύνηση εκπομπών από υλικά οικοδομής, επίπλωσης
 - Παθητικό κάπνισμα

Α. Κατσοπούρη
10/2008

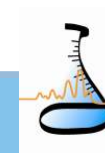

Η Εμπλοκή του Υπουργείου Παιδείας στην Υλοποίηση του CY-CEHAP

- B) Μείωση των κινδύνων από τις χημικές ουσίες και τους Φυσικούς Παράγοντες
1. Μείωση της συνολικής έκθεσης των παιδιών σε χημικές ουσίες στο σπίτι
 - Επιμόρφωση για κινδύνους και για ασφαλή, λελογισμένη χρήση προϊόντων
 2. Αξιολόγηση της έκθεσης των παιδιών σε χημικές ουσίες και εκτίμηση των δυνητικών επιπτώσεων
 - Βιοπαρακολούθηση
 3. Μείωση έκθεσης μέσω της τροφής σε επίμονους ρύπους, ενδοκρινικούς διαταρράκτες, καρκινογόνες ουσίες
 - Μετάδοση γνώσεων μέσα από τα μαθήματα
 - Πιλοτικές έρευνες συλλογής διατροφικών στοιχείων για παιδιά
 4. Μείωση της έκθεσης σε φυτοφάρμακα
 - Μετάδοση γνώσεων μέσα από τα μαθήματα
 - Αγροτικές δραστηριότητες στην κοινότητα
 - Ψεκασμοί σχολικών κήπων / Καταπολέμηση εντόμων στα σχολεία

Α. Κατσονούρη
10/2008

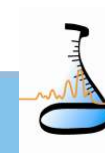

Η Εμπλοκή του Υπουργείου Παιδείας στην Υλοποίηση του CY-CEHAP

- Γ) Μείωση της Έκθεσης των Παιδιών στη Υπεριώδη Ακτινοβολία
 - Μετάδοση γνώσεων στα παιδιά
 - Χώροι σκίασης στο σχολείο
- Δ) Μείωση της έκθεσης στην ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία
 - Μετάδοση γνώσεων στα παιδιά
 - Περιορισμός χρήσης κινητών τηλεφώνων
- Ε) Μείωση θορύβου στα σχολεία
- Ζ) Αντιμετώπιση ακατάλληλου φωτισμού στα σχολεία
- Η) Εγκαθίδρυση συντονιστικών μηχανισμών για ουσιαστική συνεργασία Υπουργείων Παιδείας / Υγείας

Α. Κατσοπούρη
10/2008

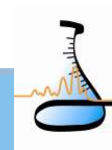

Το Σχολικό Περιβάλλον και η Περιβαλλοντική Υγεία των Παιδιών

- Τρωτότητα των παιδιών
- Δεν υπάρχει ισχύουσα νομοθεσία που να προστατεύει τα παιδιά από περιβαλλοντικούς κινδύνους για την υγεία τους στο σχολικό περιβάλλον
- Το σχολείο είναι υποχρεωτικός χώρος «εργασίας» για όλα τα παιδιά, όπου περνούν μεγάλο μέρος του χρόνου τους
- Κενά γνώσεων για πηγές περιβαλλοντικών κινδύνων
- Συνήθως έλλειψη αρχειοθέτησης ασθενειών / τραυματισμών στα σχολεία
- Όσοι εργάζονται στο σχολείο προστατεύονται μέσα από νομοθεσίες / συντεχνίες.

Ποιος όμως προστατεύει τα παιδιά από τους περιβαλλοντικούς κινδύνους;

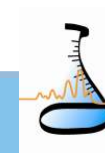

Περιβαλλοντικοί Παράγοντες Στο Σχολείο

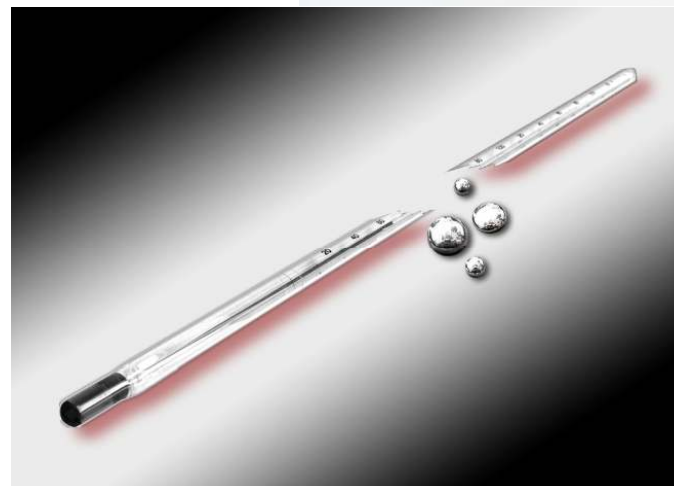
- Αέρας Εσωτερικού Χώρου (Χημικές Ουσίες) / Εξωτερικού Χώρου (εξατμίσεις μηχανοκίνητων οχημάτων / σωματιδιακή σκόνη)
Κακή ποιότητα του σχετίζεται με εκδηλώσεις άσθματος, χρόνια αναπνευστικά νοσήματα, έλλειψη προσοχής και κόπωση
- Θερμοκρασία – Υγρασία
Η απόδοση των μαθητών επηρεάζεται από αλλαγές στην θερμοκρασία, ενώ η παρουσία υγρασίας ευνοεί ανάπτυξη μούχλας (αλλεργίες, αναπνευστικά προβλήματα)
- Εξαερισμός
Κακός εξαερισμός προκαλεί υπνηλία, έλλειψη προσοχής, ευνοεί ανάπτυξη μυκήτων
- Φωτισμός
Καλός φυσικός φωτισμός σχετίζεται με υψηλότερες ακαδημαϊκές επιδόσεις και καλύτερη υγεία
- Θόρυβος
Προκαλεί προβλήματα στην διδασκαλία / μάθηση. (Αναφέρεται το πρότυπο των 35 dB για αίθουσες διδασκαλίας)

Α. Κατσοπούρη
10/2008

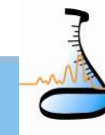
ΤΟΞΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Α. Κατσοπούρη
10/2008

Πως οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συνδράμουν στην
προστασία των παιδιών από περιβαλλοντικούς κινδύνους

ΓΕΝΙΚΟ ΧΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

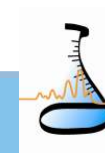
ΤΟΞΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

- Καθαριστικά προϊόντα / αντισηπτικά
- Οικοδομικά υλικά / επιπλώσεις / διακοσμήσεις
- Μπογιές / Γόμες / Υλικά Τέχνης
- Χαλιά
- Φυτοφάρμακα
- Υδράργυρος
- Εξατμίσεις από τροχαία κίνηση
- Σωματιδιακή σκόνη
- Μούχλα
- Τοξικές ουσίες στην κοινότητα όπου στεγάζεται το σχολείο

Α. Κατσοπούρη
10/2008

Πως οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συνδράμουν στην
προστασία των παιδιών από περιβαλλοντικούς κινδύνους

ΓΕΝΙΚΟ ΧΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

19

Πρακτικές Οδηγίες για Προστασία των Παιδιών από τις Χημικές Ουσίες

Προσοχή στις ανακαινίσεις, στα καινούργια χαλιά και έπιπλα, ιδιαίτερα σε παιδικά δωμάτια

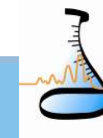

Καθαρίζετε συχνά τα χαλιά με σκούπα κενού
Ξεσκονίζετε με βρεγμένο πανί.
Η σκόνη μπορεί να είναι φορέας τοξικών ουσιών και αλλεργιογόνων

Α. Κατσοπούρη
10/2008

Πως οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συνδράμουν στην προστασία των παιδιών από περιβαλλοντικούς κινδύνους

ΓΕΝΙΚΟ ΧΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

20

Αποθαρρύνεται τα παιδιά
από την χρήση βερνικιών
νυχιών, χρωστικών
μαλλιών, καλλυντικών

Αγοράζετε παιχνίδια
και σχολικό εξοπλισμό
αξιόπιστης ποιότητας

Α. Κατσοπούρη
10/2008

Πως οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συνδράμουν στην
προστασία των παιδιών από περιβαλλοντικούς κινδύνους

ΓΕΝΙΚΟ ΧΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

21

Κάντε τα σπίτια και τα
αυτοκίνητα σας ελεύθερα
καπνού

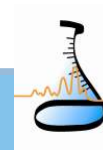
Προστατέψτε τα παιδιά σας
από το παθητικό κάπνισμα
σε δημόσιους χώρους

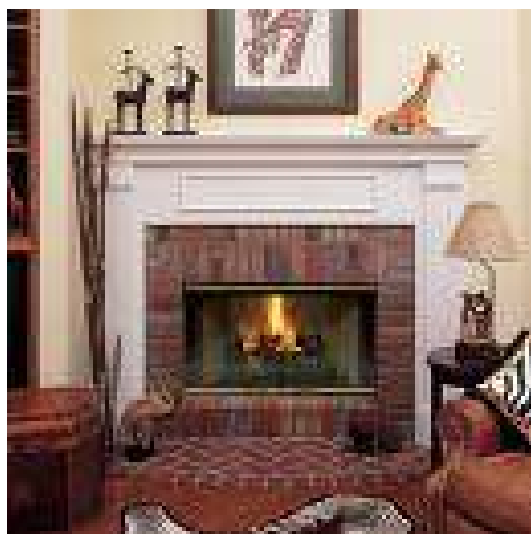
Α. Κατσονούρη
10/2008

Πως οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συνδράμουν στην
προστασία των παιδιών από περιβαλλοντικούς κινδύνους

ΓΕΝΙΚΟ ΧΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

22

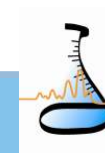
Αν έχετε τζάκι, βεβαιωθείτε ότι δουλεύει σωστά.

Μην καίτε βερνικωμένα ξύλα ή συνθετικά υλικά.

Μην καίτε σκουπίδια

Α. Κατσονούρη
10/2008

Χρησιμοποιείτε χημικά
παρασκευάσματα οικιακής χρήσης
ορθολογιστικά

Τηρείτε τις οδηγίες χρήσης /
αποθήκευσης / απόρριψης

Προτιμήστε οικολογικά προϊόντα

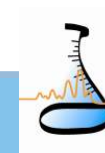
Προτιμήστε φυσικούς
τρόπους αρωματισμού
χώρων

Α. Κατσονούρη
10/2008

Πως οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συνδράμουν στην
προστασία των παιδιών από περιβαλλοντικούς κινδύνους

ΓΕΝΙΚΟ ΧΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

24

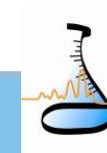

Προσοχή στην χρήση εντομοκτόνων

Α. Κατσονούρη
10/2008

Πως οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συνδράμουν στην
προστασία των παιδιών από περιβαλλοντικούς κινδύνους

ΓΕΝΙΚΟ ΧΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

25

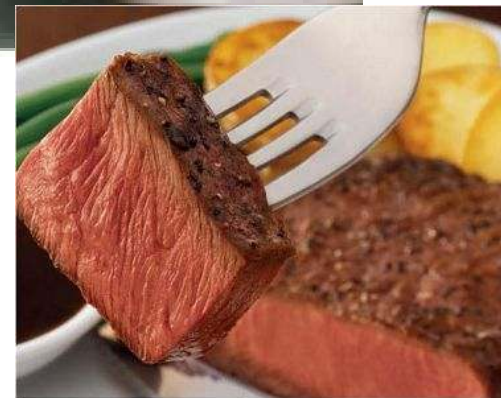
Πλένετε καλά τα φρούτα και
λαχανικά

Προτιμάτε τα οργανικά προϊόντα

Περιορίστε την λήψη ζωικού
λίπους και πολύ λιπαρών ψαριών

Ψήνετε καλά το φαγητό

Αποφύγετε παρατεταμένη
θέρμανση αντικολλητικών σκευών
όταν είναι κενά

Α. Κατσονούρη
10/2008

Πως οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συνδράμουν στην
προστασία των παιδιών από περιβαλλοντικούς κινδύνους

ΓΕΝΙΚΟ ΧΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

26

Προτιμήστε γυάλινα δοχεία για ζέσταμα φαγητού στα μικροκύματα

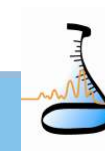
Προσοχή στα ψεκάσματα στους κήπους

Α. Κατσονούρη
10/2008

Πως οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συνδράμουν στην προστασία των παιδιών από περιβαλλοντικούς κινδύνους

ΓΕΝΙΚΟ ΧΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

27

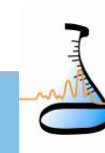

Αποφεύγετε την χρήση
υδραργυρικών
θερμομέτρων

Μην χρησιμοποιείτε τους
ψύκτες για θέρμανση νερού για
παιδικά ροφήματα

Α. Κατσονούρη
10/2008

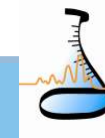
Αν ασχολείστε με τοξικές ουσίες, παίρνετε
μέτρα προφύλαξης

Μην επιστρέφετε στο σπίτι με τα ρούχα /
παπούτσια της δουλειάς.
Πλένετε τα ρούχα ξεχωριστά.

Α. Κατσοπούρη
10/2008

Πως οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συνδράμουν στην
προστασία των παιδιών από περιβαλλοντικούς κινδύνους

ΓΕΝΙΚΟ ΧΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

29

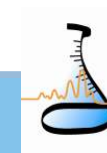
Κρατήστε την υγρασία
μακριά από το σπίτι σας

Εξαερίζετε συχνά

Κρατήστε τις χημικές ουσίες μακριά
από παιδιά

Α. Κατσονούρη
10/2008

Τα παιδιά μας αποτελούν το ~30% του πληθυσμού του τόπου μας, αλλά είναι το 100% του μέλλοντος μας.

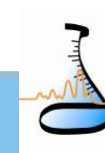
Βοηθήστε να τα προστατεύσουμε!

Ευχαριστώ για την προσοχή σας.

Α. Κατσοπούρη
10/2008

Πως οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συνδράμουν στην προστασία των παιδιών από περιβαλλοντικούς κινδύνους

ΓΕΝΙΚΟ ΧΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

31

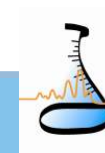
Ευχαριστίες

- Δρ. Στέλλα Κάννα – Μιχαηλίδου, ΕΕΠΥΠ / ΓΧΚ
- Μέλη ΕΕΠΥΠ
- Δρ. Πόπη Ζίγκλερ
- Εργ. Οικοτοξικολογίας και Ανθρώπινης Βιοπαρακολούθησης
- Εργ. Περιβαλλοντικής Χημείας ΙΙ (Ελένη Δημητρίου, Νίκος Μιχαήλ)

Α. Κατσονούρη
10/2008

Πως οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συνδράμουν στην
προστασία των παιδιών από περιβαλλοντικούς κινδύνους

ΓΕΝΙΚΟ ΧΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

32